

Ексклузивно: Пронађена документа у којима се наш нобеловац недвосмислено изјаснио као Србин. Чврсто стајао на бранику своје биографије, штитећи је од упада „доконих“.

Најчешће вођене ванкњижевним разлозима, расправе и полемике, које се с времена на време обнављају на тему „чији је Андрић“, односно којој књижевности припада, најновијим истраживањима Жанете Ђукић-Перишић, саветнице у Задужбини Иве Андрића, добијају нову димензију. Наиме, приликом изучавања грађе из Андрићевог живота и стваралаштва за докторску дисертацију, Жанета Ђукић-Перишић наишла је на два важна документа - Андрићеву личну карту и војну књижицу - који сведоче о његовом националном опредељењу. „Вечерње новости“ ексклузивно објављују факсимиле ових докумената који су, стицајем околности, били заборављени и ван домашаја јавности у Спомен-музеју Иве Андрића.

У личној карти издатој 15. јуна 1951. године у Београду, у рубрику „народност“ књижевни великан је уписао „српска“. Месец дана касније, 19. јула, у војној књижици за „народност“ унео је - „Србин“. Нешто доцније, године 1955, што је већ познато, приликом уласка у Комунистичку партију, у евидентни лист Андрић је својом руком на место за националност написао „српска“. Исто стоји и у венчаном листу из септембра 1958. када се у општини Стари град венчао са Милицом Бабић, сликарком и позоришном костимографкињом, која је била његова дугогодишња постојана и нежна љубав.

Много пре тога, још 1919. године, у једном писму Андрић је записао: „Ја немам живе душе и ја морам у Београд“. И управо од те године почиње његова нераскидива веза са градом у којем је провео највећи део свог живота, сазрео као интелектуалац, написао највећи део свог опуса и доживео пуну професионалну афирмацију.

- Београд га је прихватио широко раширених руку: била је то љубав на први поглед која је трајала целог живота - каже за „Новости“ Жанета Ђукић-Перишић. - Током дугог низа

година, Андрић постаје интегрални део српског културног простора: постаје члан Српске академије наука, члан и аутор Српске књижевне задруге, председник Удружења књижевника Србије и других националних институција, а себе, очигледно, види и доживљава као припадника српске нације.

Покушавајући да утврди колико су догађаји из живота великог писца утицали на његово стваралаштво, саговорница је дошла до веома занимљивих поређења, упркос томе што је Андрић био изузетно затворен човек, закопчан до грла.

- Иако је, како је сам говорио, код њега све било обично, да обичније не може бити, иако није интересантан за јавност и биографију јер не иде као Хемингвеј у лов на лавове, не прави боемске скандале, не даје сензационалне изјаве, Андрићева биографија била је необично занимљива и пуна преокрета. То је репрезентативна биографија интелектуалца који је стасавао у једно историјски важно и бурно време ратова, преврата и ломова, падања империје и стварања држава, рађања мисаоних система и идеологија, духовних преокупација и књижевних оријентација. Често је цитирао Гетеа који каже да је уметничко да ствара а не да говори о себи, и тога се, у главном, и придржавао. Чувао је свој приватни простор, не говорећи никада о свом личном животу.

Као читалац, међутим, напомиње саговорница, Андрић се понашао сасвим супротно: интелектуална и људска радозналост често су га водиле у туђу приватност и он се није устручавао да завири у туђу интиму изнесу у дневницима или писмима, од Гетеа до Драгојла Дудића. Иако на једном месту каже да је недозвољено и неморално објављивати туђа писма или дневнике, ако их писац није наменио јавности, и да би сва писма требало да умру са људима који су их писали, Андрић се у готово свим својим есејима о великим ствараоцима управо ослањао на биографске податке из њихових живота.

- Андрић се штедро ослањао на податке из њихових животописа: њихова личност, склоп приватних, историјских и друштвених околности које су их формирале, занимале су га бар колико и њихова дела. Сам је, међутим, чврсто стајао на бранику своје биографије и приватности, чувајући је и штитећи је од упада „доконих“ или „неспособних“ истраживача. Често је говорио о свом стиду пред јавношћу, о нелагодности коју осећа када је изложен „светлостима позорнице“. „Мене је често срамота кад ми се име помиње у новинама“, каже једном вајкајући се. Бити анониман, бити у сенци, скрајнут с магистралних, често и опасних животних путева, као да је био његов сан још из младости. Често је говорио како му је жао што није писао под псеудонимом, јер би тако био слободнији.

Међутим, управо што је био такав, за оне који иду његовим траговима представља велики изазов и може бити јунак изузетно узбудљиве књижевне биографије.

ЛИЧНА КАРТА

У личној карти Иве Андрића је наведено:

Име оца - Антоније

Датум и година рођења - 10.10.1892.

Место рођења - Травник, Босна

Занимање - књижевник

Народност - Српска

Место становања - Призренска 9

Брачно стање - нежењен

У личном опису стоји:

висина (раст) - средњи

лице - округло

очи - кестењ.

нос, уста - прав

брада, бркови - брије

ВОЈНА КЊИЖИЦА

У војној књижици наведени су следећи регрутни подаци:

Датум рођења - 10.10.1892.

Место рођења - Травник

Народност - Србин

Које језике говори - француски, немачки и италијански

Занимање - књижевник

ДИСКРЕТНА ПИСМА

После смрти првог мужа, Ненада Јовановића, Милица Бабић се удала за Андрића. Врло су занимљива Андрићева писма Милици током година њене жалости: ословљавајући је са „драги пријатељу“, обраћајући јој се са „ви“, Андрић, местимично, у трећем лицу, мислећи наравно на саму Милицу, пише о њој као о некаквој „Убавки“, без које му је пусто и тешко. Строго водећи рачуна о грађанском протоколу, чак и у личним писмима, он се држи форме.

- Тек у писмима које јој пише као муж, ословљава је као „Лепо“, „драга Лепо“. Али, у свом дневнику са пута по Кини, пишући подсетник за куповину поклона којима ће обрадовати своје ближње и пријатеље, Андрић не наводи Миличино име, већ пише да ће за „Лепу“ купити четкицу од зечијег репа са дршком од бамбуса, туш за цртање, лепезу... Било је то време када је Милица још удата жена, па ни у тако приватном писму као што је дневник, Андрић не одаје идентитет своје љубави - каже Жанета Ђукић-Перишић.

(Драган Богутовић, Вечерње новости)